

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Міфи української історії
Викладач	Бондаренко Олександр Володимирович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 649-24-51
Е-mail:	o.v.bondarenko.un@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger за домовленістю.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з всесвітньої історії та історії України, дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння методів критики джерел

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Міфи української історії» є формування у здобувачів вищої освіти необхідного обсягу цілісних, системних знань щодо розуміння закономірностей та особливостей розвитку поняття «історичний міф», ознайомлення з основними сучасними технологіями міфотворення, вироблення критичного мислення і підходів до їхнього розв'язання. Практичний вимір курсу полягає в акцентуванні уваги здобувачів на тій обставині, що ідеологи та політичні провідники, особливо в ХХ – на початку ХХІ ст., засобами псевдо- та неоміфологій намагалися реалізувати низку політичних проєктів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- збагачення практичного досвіду роботи студентів при аналізі тих чи інших історичних міфів;
- вироблення особистісного критичного ставлення до історичних міфів;
- формування комплексу компетенцій, що забезпечують здатність керуватися набутими знаннями та вміннями у самостійній діяльності;
- розуміння студентами причин появи історичних міфів, їх зв'язку з соціально-економічним і суспільно-політичним середовищем життєдіяльності людини.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- особливості формування та існування міфів;
- характеристики існування історичних міфів, їх головні форми, природу, етапи розвитку;
- ознаки фальшування історичних джерел та творення історичних міфів
- ідеологи та політичні провідники, особливо в ХХ ст., засобами псевдо- та неоміфологій намагалися реалізувати низку політичних проектів
- Історичні міфи, їх конструювання та соціальні функції
- знати найвідоміші приклади фальсифікації історичних джерел, обставини та причини витворення неіснуючих до того в природі «пам'яток», фундаментальні історичні міфи, які впливали не лише на наукову царину, але й на ключові процеси суспільного життя;

уміти:

- формулювати та систематизувати знання щодо основних понять міфів української історії;
- роз'яснити соціальну роль історичної міфології і стереотипів в модерних суспільствах і способи їх трансформації;
- виявляти та критикувати фальсифікатів та деконструкції історичних міфів;
- знати найвідоміші приклади фальсифікації історичних джерел, обставини та причини витворення неіснуючих до того в природі «пам'яток», фундаментальні історичні міфи, які впливали не лише на наукову царину, але й на ключові процеси суспільного життя;
- виробити власне ставлення до дискусійних питань;
- аналізувати спроби російських ідеологів та політичних провідників засобами псевдо- та неоміфологій намагалися реалізувати низку політичних проектів;
- усвідомлювати, що міф послуговується образами та символами, ґрунтується на емоційних та ірраціональних компонентах;
- ідентифікувати радянські історичні міфи в сучасній українській історіографії.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися

принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, мета і завдання курсу «Міфи української історії».

Тема 2. Історичні міфи, їх конструювання та соціальні функції.

Тема 3. Історичні міфи і стереотипи як складова суспільної свідомості та соціальної практики

Тема 4. Історичний міф та історична пам'ять.

Тема 5. Історичний міф як засіб інформаційного впливу.

Тема 6. Радянські історичні міфи в сучасній українській історіографії

Тема 7. Російські історичні міфи та їхній вплив на українську історію

Тема 9. Засоби конструювання історичного міфу.

Тема 10. Українська історія як об'єкт політичних маніпуляцій. Небезпечна російська мрія про «возз'єднання народів».

Тема 11. Імперські історичні міфи в сучасній українській історіографії

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль - 50 балів, другий модуль - 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література базова

1. Гула Р. В. Політичний міф й історична пам'ять. Наукові праці МАУП. 2017. Вип. 52(1). С. 49–55.
2. Деміфологізація історії та творення міфів в українській науці та публічному просторі: колективна монографія. Львів-Торунь: Liha-Pres,

2021. 200 с.
3. Єкельчик С. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. К.: Критика, 2008. 340 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yekelchik_Serhii/Imperiia_pamiaty/
 4. Зашкільняк Л. Радянські історичні міфи в сучасній українській історіографії: «старе вино в нових міхах»: Світло й тіні української радянської історіографії. Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, Україна, 22–23 травня 2013 р.), за ред В. Смоля, Київ 2015, С. 17–31.
 5. Історичні міфи і стереотипи та міжнаціональні відносини в сучасній Україні. Колективна монографія за редакцією Леоніда Зашкільняка. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. 472 с.
 6. Касьянов Г., Смолій В., Толочко О. Україна в російському історичному дискурсі: проблеми дослідження та інтерпретації. К.: Інститут історії України НАН України, 2013. 128 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Kasianov/Ukraine_v_rosiiskomu_istorychnomu_dyskursi_problemy_doslidzhennia_ta_interpretatsii/
 7. Пробійголова Н. Міфологізація масової свідомості під час політичної кризи. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2014. Вип. 4. С. 89–97.
 8. Снайдер Т. Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569-1999. К.: Дух і Літера, 2017. 464 с.
 9. Стасевська О. А. Історична пам'ять та соціальний міф як форми інтерпретації минулого. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія : Філософія. 2019. № 1. С. 165-181. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuuauph_2019_1_14.
 10. Ясь О.В. Міф історичний. *Енциклопедія історії України*. К.: Наука, 2009, т.6, с. 2759-2765 <http://history.org.ua/LiberUA/ehu/6.pdf>

Допоміжна

11. Рябчук М. Російський вимір «української кризи». *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2015. Вип. 1. С. 115-129.
12. Висоцька О. Є. Міфологізація та сакралізація як технології легітимації політичної влади // *Гілея*. 2013. № 66. С. 611–620.
13. Зерній Ю. О. Історична пам'ять як об'єкт державної політики // *Стратегічні пріоритети*. 2007. № 1(2). С. 71–76.
https://www.libr.dp.ua/text/sp2007_1_8.pdf
14. Єкельчик С. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. К.: Критика, 2008. 340 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yekelchik_Serhii/Imperiia_pamiaty/
15. Масненко В. В. Історична пам'ять як основа формування національної свідомості. *Український історичний журнал*. 2002. № 5. С. 49–62.
<http://history.org.ua/JournALL/journal/2002/5/4.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України – <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
3. Каталог національних бібліотек країн світу <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html>
4. Каталог електронних бібліотек України – <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html>
5. Енциклопедії та словники – <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30>
6. Електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи, Протокол №1 від 29 серпня 2024 р.